

ског проповедника? Није ли можда Младенов тефтер у ствари Књига проповедникова која каже: „Све је таштина“.

Марија Станчић

ЈУБИЛАРНИ БРОЈ ГОДИШЊАКА *БОКА*

(*Бокa*, зборник радова из науке, културе и умјетности, број 30, уредили: Веселин Песторић и Невенка Митровић, издавач: Градска библиотека и читаоница Херцег-Нови, Херцег-Нови, 2010. YU ISSN 0350-7769)

Међу регионалним научним часописима, „зборник радова из науке, културе и умјетности” *Бокa*, који је прије свега посвећен истраживању историје, те умјетничког, културног и духовног живота на простору Бокe Которске и јужног Јадранског приморја, одликује се по озбиљним прилозима и систематским уређивачким принципима, захваљујући којима је доживио и објављивање јубиларног, тридесетог броја у 2010. години. Часопис излази једанпут годишње, а покренут је 1969. године у Херцег Новом, под уредништвом археолога Илије Пушића. У каснијим годинама, посао уредника су обављали: етнолог Марија Црнић-Пејовић, архивиста Милан Сијерковић, а од 2002. године *Боку* уређује професор Веселин Песторић. У периоду од 1989. до 1998. године дошло је до десетогодишње паузе у излажењу часописа, а публикавање је обновљено 1999. године у оквиру издавачке дјелатности Градске библиотеке и читаонице Херцег-Нови. У двоброју 21–22/1999. године објављена је библиографија радова штампаних у *Боки*, која је обухватила укупно 366 јединица обрађених по ISBDA стандарду, а класификованих по UDK систему.

У *Боки* су заступљени радови из различитих научних области, као што су: историја, културна историја, археологија, фолклористика, поморство, архитектура и грађевинарство, географија, туризам, спорт, демографија, умјетност, књижевност, лингвистика, библиографија, а у тридесет досадашњих бројева објављено је приближно око 520 радова, који обухватају преко 9000 страница, те окупљају око 170 аутора.

Тридесети број *Боке*, који ћемо нешто детаљније представити у нашем приказу, обухвата укупно 11 радова разврстаних у три рубрике. Међу огледима и студијама објављени су сљедећи аутори и њихови текстови: др Илија Лалошевић „Утврђени пунктови которске тврђаве венецијанског периода”, др Светислав Вученовић „Третман светске баштине Котора у Студији за просторни план 2009. године”, Марија Црнић-Пејовић „Један заборављени часопис”, Невенка Ми-

тровић „Завичајна библиотечка збирка Боке Которске у ЈУ Градска библиотека и читаоница Херцег-Нови”, Анита Мажибрадић и Зорица Чубровић „Породица Никићијевић у 18. и 19. вијеку”, мр Борис Илијанић „Једно виђење просторних могућности Општине Херцег-Нови кроз планску регулативу”, мр Катарина Митровић „Економске прилике у опатији Светог Ђорђа код Пераста с посебним освртом на *servitium commune* (14. и 15. столеће)”, др Виолета Петковска Оцокољић и др Татјана Цветковски „Улога Котора и црногорских племена у преносу млетачке дипломатске поште”. Међу прилозима објављена су два приређивачка огледа: Марија Михаличек „Избор најзначајнијих музеалија и архивалија (XIX-прва пол. XX века) из оставштине породице Висковић”, др Бојан Ђорђевић „Сећање академика Бранислава Којића на Херцег-Нови из првих дана окупације 1941. године”. У рубрици „Грађа” објављени су документи које је сакупио и описао Горан Ж. Комар „Трговачка књига Данила Глигоровог Павковића Пођанина (1790–1816)”.

Овдје ћемо се детаљније осврнути само на неке од наведених текстова, и то преваходно оних који се баве феноменом књижевне и културне историје, те историјом периодике. У том смислу, посебно издвајамо рад Марије Црнић-Пејовић „Један заборављени часопис”. Оглед се односи на приказ часописа *Алманах*, који је излазио у Херцег Новом од 1932–34. године, а покренули су га чланови Руског клуба, из редова руских избјеглица који су као политички емигранти дошли у Боку Которску након Октобарске револуције, и то углавном након 1919. године. Будући да је у културној и научној јавности постојање овог часописа било до сада углавном непознато, вриједно је напоменути да је Марија Црнић-Пејовић до аутентичних сазнања и примјерака пет бројева *Алманаха* у форми машинописа дошла уз помоћ Наташе Јовићевић, рођене Тарасов, иначе кћерке брачног пара уредника и покретача наведеног часописа, Татјане и Евгенија Тарасова. Поред веома прецизног описа прилога који су били објављени у *Алманаху* (из области културе, спорта, привреде и туризма, дневних вијести, књижевних текстова, хумористичких записа и ликовних илустрација), посебну драгоценост представља истраживање контекстуалних чинилаца, тј. околности у којима су настали наведени бројеви. То подразумијева предочавање вриједних података из живота руских избјеглица у Херцег Новом између два свјетска рата, приказ њихових организација, као и значајних трагова које су најистакнутији појединци међу њима оставили у свакодневном привредном, просветном, умјетничком и културном животу овог поднебља.

Веома темељит и сродан истраживачки карактер има и оглед Невенке Митровић „Завичајна библиотечка збирка Боке Которске у ЈУ Градска библиотека и читаоница Херцег-Нови”. Његова посебна вриједност садржана је у чињеници да данашња Градска библиотека и

читаоница у Херцег-Новом наставља традицију најстарије библиотеке у херцегновском крају „Српске читаонице”, која је била основана још 1850. године, а први њени помени у периодици датирају из *Српско-далматинског магазина* 1852–53. године. Стављајући у средиште пажње библиографски опис завичајне библиотечке збирке Боке Которске, Невенка Митровић најприје даје прецизан опис Боке Которске у прошлости, указује на околности у којима је формирана наведена библиотечка збирка, начин на који је дефинисана територија и границе завичаја, како су успостављени критеријуми за сакупљање збирке, а затим је дат веома исцрпан опис садржаја фонда и указано на врсте заступљеног библиотечког материјала. Овдје посебно издвајамо поглавља која описују фонд Библиотеке Манастира Савина, затим поглавље у којем су описани фондови богослужбених књига из бројних српских православних цркава на данашњој територији Општине Херцег-Нови, те поглавље које је посвећено значајним библиотечким легатима (откупљеним, конфискованим, поклоњеним и завјештаним), а који се данас налазе у саставу Завичајне библиотечке збирке Боке Которске, те у Архиву Херцег-Новог. Такве су приватне библиотеке и легати бројних личности, а међу њима издвајамо: др Душана Петковића, Ника Ђоновића, Шпира Познановића, Тома Крстова Поповића, Марка Цара, Мирка Комненовића, Вељка Ломбардића. Вриједна помена је и Библиотека Српске закладне поморске школе Бошковић, Ђуровић, Лакетићке у Србини (Херцег-Нови). Завршно поглавље у истраживању Невенке Митровић посвећено је и богатој издавачкој дјелатности, која је организована у три правца: публикавање часописа *Бока: зборник радова из науке, културе и умјетности*, као и двије посебне едиције: *Регионална библиографија Боке Которске* и *Едиција Завичајна ризница*. У овој посљедњој су, између осталог, објављене и двије књиге бокелских аутора 19. вијека: *Автобиографија протосинђела Кирила Цвјетковића и његово страдање за православље* (књигу је првобитно публиковала Српска краљевска академија у Београду, 1898. године, а овдје се ради о фототипском издању, 2004), те *Путописна проза Лазара Томановића* (2007).

У рубрици „Прилози”, посебно издвајамо приређивачки оглед Бојана Ђорђевића под називом „Сећање академика Бранислава Којића на Херцег-Нови из првих дана окупације 1941. године”, у којем је публикована рукописна заоставштина овог чувеног српског архитекте (Смедерево, 1899–Београд, 1987), посвећена опису првих дана италијанске окупације Боке Которске. Којићев херцегновски дио дневника обухвата вријеме од 17. априла (када је стигао у Игало) до 19. маја 1941. године (када је напустио Херцег Нови и вратио се у Београд).

Кратак осврт на појаву јубиларног (тридесетог) броја *Боке* само потврђује колико су важне и драгоцјене за цјелокупну националну